

„C“ KATEGORIJA

STJECANJE PRAVA NA UPRAVLJANJE VOZILIMA

C1 - spadaju motorna vozila osim onih iz kategorije D1, D ili F, čija je najveća dopuštena masa veća od 3 500 kg, ali nije veća od 7 500 kg i koja su projektirana i izrađena za prijevoz najviše osam putnika uz vozača; motorna vozila u ovoj kategoriji mogu se kombinirati s priključnim vozilom čija najveća dopuštena masa nije veća od 750 kg - minimalna starosna dob za kategoriju C1 je 18 godina.

C - spadaju motorna vozila, osim onih iz kategorije D1, D ili F, čija je najveća dopuštena masa veća od 7.500 kg; - minimalna starosna dob za kategoriju C je 21 godina. Dozvole za kategorije C1, C, D1 i D izdaju se samo vozačima koji već imaju pravo upravljati vozilima kategorije B;

Iznimno minimalna starosna dob za upravljanje vozilom *C* kategorije je 18 godina, ukoliko vozač posjeduje *početne kvalifikacije* dobivene sukladno propisu kojim se uređuje prijevoz u cestovnom prometu i za vozila koja koristi policija, vatrogasna služba i za vozila koja provode ispitivanje na cesti u svrhu popravka i održavanja. Vozačka dozvola u ovim slučajevima je valjana samo na području Republike Hrvatske sve dok vozač ne navrší minimalnu starosnu dob.

RADNO VRIJEME

AETR je Europski sporazum o radu posade na vozilima koja obavljaju međunarodni cestovni prijevoz, sklopljen u Ženevi 1. srpnja 1970.

Radno vrijeme je vrijeme od početka do završetka rada tijekom kojeg se mobilni radnik nalazi na svom radnom mjestu, na raspolaganju poslodavcu te obavlja svoje poslove.

Vozač je osoba koja upravlja vozilom ili se nalazi u vozilu kako bi prema potrebi bila raspoloživa za upravljanje vozilom.

Vrijeme vožnje

- Dnevno vrijeme vožnje ne smije biti dulje od 9 sati. Iznimno, dnevno vrijeme vožnje može se produljiti na najviše 10 sati, ali ne više od dva puta tjedno.
- Tjedno vrijeme vožnje ne smije biti dulje od 56 sati i ne smije prekoračiti maksimalno tjedno radno vrijeme.
- Ukupno vrijeme vožnje tijekom bilo koja dva uzastopna tjedna ne smije biti dulje od 90 sati.

Prekid vožnje

- Nakon razdoblja vožnje od 4.5 sata, vozač je dužan prekinuti vožnju najmanje 45 minuta, osim ako uzima razdoblje odmora.
- *Prekid vožnje* može se zamijeniti prvim prekidom vožnje od najmanje 15 minuta, nakon kojeg slijedi
- Drugi prekid vožnje od najmanje 30 minuta od kojih je svaki raspoređen tijekom razdoblja od 4.5 sati
- Svako vrijeme registrirano kao prekid kraće od 15 minuta ne računa se kao prekid

Dnevni i tjedni odmor

Vozač mora imati dnevni i tjedni odmor.

- *Redoviti dnevni* odmor je neprekidno razdoblje odmora od 11 sati ili kada se koristi u dva dijela 12 sati, od kojih prvi mora trajati neprekidno minimalno 3 sata a drugi neprekidno 9 sati.
- Unutar svaka 24 sata, nakon dnevnog ili tjednog odmora, vozač mora imati novi dnevni odmor. Ako dnevni odmor unutar 24 sata traje najmanje devet sati, ali manje od 11 sati, smatra se skraćenim dnevnim odmorom.
- Dnevni odmor može se produljiti do redovitog tjednog odmora ili skraćenog tjednog odmora.
- Vozač može imati najviše tri skraćena dnevna odmora između bilo koja dva tjedna odmora.

- Iznimno unutar 30 sati od isteka dnevnog ili tjednog odmora, vozač koji je dio višečlane posade mora uzeti novi dnevni odmor u trajanju od najmanje 9 sati.
- Tjedno razdoblje odmora znači tjedno razdoblje tijekom kojega vozač može slobodno raspolagati svojim vremenom i obuhvaća: redovno tjedno razdoblje odmora i skraćeno tjedno razdoblje odmora
- *Redovno tjedno razdoblje odmora* znači bilo koje razdoblje odmora od najmanje 45 sati.
- *Skraćeno tjedno razdoblje odmora* znači svako razdoblje odmora koje traje manje od 45 sati, a može biti skraćeno na najmanje 24 uzastopna sata.
- U bilo koja dva uzastopna tjedna, vozač mora imati najmanje: dva redovita tjedna odmora ili jedan redovit i jedan skraćeni tjedni odmor od najmanje 24 sata.
- Dnevni i skraćeni tjedni odmor vozač može provesti u vozilu izvan sjedišta tvrtke, ukoliko je vozilo opremljeno ležajem.

Iznimno, ako vozač prati vozilo koje se prevozi trajektom ili vlakom, te koristi dnevni odmor, taj se odmor može prekinuti najviše dva puta drugim aktivnostima, u ukupnom trajanju od najviše sat vremena. Tijekom redovitoga dnevnog odmora vozač mora imati pristup ležaju.

Noćni rad je rad koji se obavlja tijekom noćnog vremena, odnosno rad koji se obavlja u razdoblju između 00.00 i 5.00 sati

Najveća dopuštena duljina vozila:

- Motornog vozila, osim autobusa - 12.00 m
- Priključnog vozila s rudom - 12.00 m
- Poluprikolice (mjereći od stražnjeg kraja do vučnog svornjaka) - 12.00 m
- Tegljača s poluprikolicom - 16.50 m
- Vučnog vozila s prikolicom - 18.75 m
- Vučnog vozila i prikolice, za prijevoz automobila - 21.00 m
- Vozila oružanih snaga Republike Hrvatske su iznimka.

Najveća dopuštena širina vozila:

- Vozila osim mopeda i motocikla bez bočne prikolice - 2.55 m
- Najveća dopuštena širina hladnjače sa stjenkom debljine najmanje 45 mm - 2.60 m

Najveća dopuštena visina vozila:

- 4.00 m

Obavezna oprema vozila NDM veće od 3 500 kg: obavezna oprema vozila od B kategorije, aparat za gašenje požara, a vozila NDM veće od 5 000 kg dvije klinaste podloške.

Brzina kretanja pojedinih vozila na cestama:

- 80 km/h - za autobuse, za motorna vozila najveće dopuštene mase veće od 3 500 kg i sva motorna vozila ako vuku priključno vozilo bez kočnica,
- 50 km/h - za sva motorna vozila i motorna vozila s priključnim vozilom u kojima se u tovarnom prostoru prevoze osobe
- 40 km/h - za vozilo koje vuče drugo neispravno vozilo i za traktore,

Iznimno brzina kretanja pojedinih vozila na autocestama dodatno se ograničava na:

- 90 km/h - za motorna vozila najveće dopuštene mase veće od 3 500 kg i sva motorna vozila ako vuku priključno vozilo bez kočnica

Kretanje vozila u naselju

U naselju s kolnikom na kojem za promet vozila u istom smjeru postoje najmanje dvije obilježene prometne trake, vozača teretnog automobila čija je najveća dopuštena masa veća od 3.500 kg, vozač vozila koje na ravnoj cesti ne može razviti brzinu kretanja veću od 40 km na sat i vozač mopeda, traktora, radnog stroja i motokultivatora, osim na dijelu ceste ispred raskrižja ili drugog mjesta na kojem vozilo skreće ulijevo moraju se kretati krajnjom desnom prometnom trakom.

Razmak između vozila u vožnji

Kad se na javnoj cesti izvan naselja, koja ima samo po jednu prometnu traku namijenjenu za promet vozila u jednom smjeru, kreću jedno za drugim motorna vozila čija je najveća dopuštena masa veća od 3.500 kg ili čija je duljina veća od 7 m, vozači su dužni između svakog od tih vozila držati razmak od najmanje 100 m.

Ako se na cesti izvan naselja kreću u nizu dva ili više vozila koja prevoze opasne tvari, međusobni razmak između tih vozila ne smije biti manji od 200 metara.

Dva sigurnosna trokuta

Umjesto jednog sigurnosnog trokuta na kolnik se postavljaju dva, *jedan do drugoga* ako je:

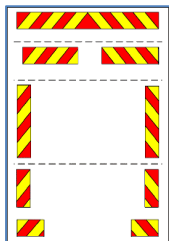
- na cesti zaustavljena kolona vozila
- vozilo koje prevozi opasne tvari
- teretno vozilo NDM veće od 3 500 kg i autobus ako vuku priključno vozilo moraju ih imati

Teško vozilo

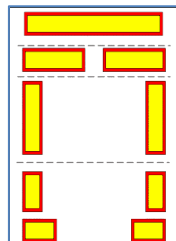
- teretna motorna vozila NDM veće ili jednake od 12 000 kg osim tegljača namijenjenih za vuču poluprikolica. Ploče za označavanje vozila mogu biti jedna, dvije ili četiri na stražnjem dijelu vozila postavljena okomito na uzdužnu os vozila.

Dugo vozilo

- priključna vozila NDM 10 000 kg ili manje čija duljina (uključujući duljinu vučene rude) prelazi 8 m i priključna vozila NDM veće od 10 000 kg bez obzira na duljinu. Ploče za označavanje vozila mogu biti jedna, dvije ili četiri na stražnjem dijelu vozila postavljena okomito na uzdužnu os vozila.

Teško vozilo

Dugo vozilo

moгуće kombinacije označavanja vozila: 1, 2, ili 4 ploče

dimenzije 1 ploča 1130x132 mm, dimenzije 2 ploče 565x132 mm, dimenzije 4 ploče 285x132 mm

TERET NA VOZILU

- Teret na vozilu ne smije premašiti najudaljeniju točku na prednjoj strani vozila više od jedan metar.
- Teret koji se prevozi na vozilu i priključnom vozilu može premašiti najudaljeniju točku na stražnjoj strani vozila najviše za jednu šestinu svoje duljine koja je kao kontinuirani teret oslanja na tovarni prostor
- Ako se vozilom prevozi teret u kombinaciji koja se sastoji od vučnog vozila i jednoosovinske prikolice, pod duljinom vozila razumijeva se ukupna duljina vučnog vozila i jednoosovinske prikolice.
- Ako teret na vozilu premašuje više od jednog metra najudaljenije točke na stražnjoj strani vozila, najizbočenija točka tereta ako se vozi teretnim motornim ili priključnim vozilom mora pločom kvadratnog oblika, dimenzija 50x50 cm, obojena naizmjeničnim kosim trakama reflektirajuće narančaste i bijele boje i postavljena okomito na uzdužnu os vozila.

- Noću, a i danju u slučaju smanjene vidljivosti, najizbočenija točka na teretu koji se prevozi vozilom mora biti označena svjetlom i reflektirajućom tvari crvene boje.
- Kad teret na motornom ili na priključnom vozilu bočno premašuje više od 20 cm vanjski rub prednjeg ili stražnjeg svjetla za označavanje vozila – svjetlom i katadiopterom koji s prednje strane daju bijelo svjetlo, a sa stražnje strane crveno svjetlo.

PRIJEVOZ OSOBA VOZILOM

- u vozilu ili na vozilu smije se prevoziti u prometu na cesti onoliko osoba koliko ima ugrađenih sjedala, odnosno koliko je upisano u prometnoj dozvoli.
- vozač ne smije prevoziti osobe u zatvorenom prostoru vozila koje se ne može otvoriti iznutra, osim vozilima unutarnjih poslova, oružanih snaga Republike Hrvatske i tijela za izvršenje kaznenih i prekršajnih sankcija i to samo za službene potrebe.
- na teretnom automobilu u prostoru za smještaj tereta ili na priključnom vozilu koje vuče traktor, može se prevoziti najviše pet osoba koje rade na utovaru ili istovaru tereta ili obavljaju druge radove.
- osobe koje nisu navršile 14 godina smiju se prevoziti na vozilima samo uz pratnju punoljetne osobe.

Na teretnom automobilu u prostoru za smještaj tereta ili na priključnom vozilu koje vuče traktor, može se:

- uz odobrenje prevoziti više od pet osoba koje rade na utovaru ili istovaru tereta ili obavljaju druge radove,
- radnike od mjesta stanovanja do mjesta rada i obratno te od jednog mjesta rada na drugo

Teretni automobil kojim se prevoze osobe u prostoru za smještaj tereta uz odobrenje mora imati:

- sjedala pričvršćena za karoseriju široka najmanje 45 cm,
- stranicu na stražnjoj strani karoserije visoku najmanje 120 cm,
- čvrst vanjski naslon visok najmanje 120 cm na stražnjim sjedalima i na sjedalima uzduž ruba karoserije ako su njezine stranice niže od 120 cm,
- nosač cerade i ceradu s dva otvora za prozračivanje, jedan na prednjoj, a drugi na stražnjoj strani
- stepenice za ulazak i izlazak osoba

U prometu na cesti zabranjeno je prevoziti osobe:

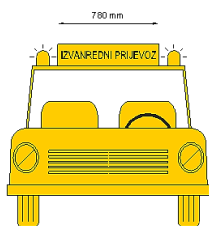
- teretnim automobilom kojem tovarni sanduk nema stranice,
- vozilom s automatskim istovarivačem,
- priključnim vozilom za prijevoz tereta koje vuče teretni automobil,
- prikolicom za stanovanje (kamp-prikolica),
- priključnim vozilom koje vuče traktor, kad traktor vuče više od jednoga priključnog vozila,
- osim u slučaju kad je u pitanju turistički vlak

Osobe koje se prevoze teretnim automobilom u prostoru za smještaj tereta i priključnim vozilom koje vuče traktor ili radnom stroju ne smiju:

- stajati u vozilu, sjediti na stranicama, na nestabilnom teretu ili na teretu koji prelazi visinu stranica vozila.

IZVANREDNI PRIJEVOZ

- vozila koja prazna ili sa teretom imaju osovinsko opterećenje ili dužinu veću od propisanog
- vozilo koje prati kreće se ispred, a na autocesti iza vozila koje prevozi izvanredni teret
- vozilo koje prati mora imati žute rotacije na krovu i natpis izvanredni prijevoz
- vozilo koje prevozi teret mora imati ploču za izvanredni prijevoz dimenzija 60x40 cm i 60x22 cm
- jedna ploča na stražnjem dijelu vozila koje prevozi izvanredni prijevoz
- na vozilu koje prati izvanredni prijevoz oznaka „IZVANREDNI PRIJEVOZ“ duljine 780 mm

Javne ceste osim lokalnih moraju biti u stanju u kojem podnose osovinsko opterećenje od najmanje 11 500 kg

Lokalne i nerazvrstane ceste moraju biti u stanju u kojem podnose osovinsko opterećenje od najmanje 6 000 kg

ZNAK ZA SPORO VOZILO

- vozilo ne može postići brzinu veću od 30 km/h
- najmanje jedan znak na stražnjem dijelu vozila – lijevo u odnosu na uzdužnu os vozila

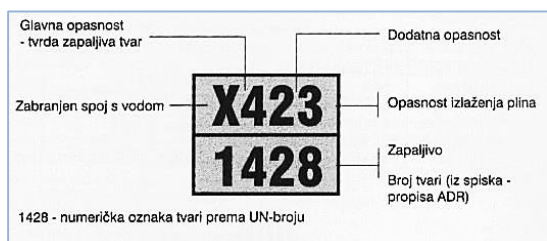
PRIJEVOZ OPASNIH TVARI

Europski sporazum o prijevozu opasnih tvari u cestovnom prometu

PLOČE OPASNOSTI

- na prednjoj i stražnjoj lijevoj strani pravokutna ploča 40x30 cm, narančasta s crnim rubom
- bez brojeva ako nije na spisku B5 ADR
- gornji red označava glavnu i dodatnu opasnost koju opasna materija može izazvati
- prva znamenka u gornjem polju označuje glavnu opasnost, a druga i treća znamenka označavaju dodatnu opasnost
- drugi red označava identifikacijski „UN“ broj

X – Zabranjeno gasiti s vodom
U dodiru s vodom izaziva burnu reakciju

diesel

benzin

bez brojeva

Opasne tvari se klasificiraju:

- Klasa 1 - eksplozivne tvari i predmeti s eksplozivnim tvarima
- Klasa 2 - plinovi,
- Klasa 3 - zapaljive tekućine,
- Klasa 4.1 - zapaljive krute tvari, samoreaktivne tvari i kruti desenzibilizirajući eksplozivi
- Klasa 4.2 - tvari podložne spontanom samozapaljenju
- Klasa 4.3 - tvari koje u dodiru s vodom stvaraju zapaljive plinove
- Klasa 5.1 - oksidirajuće tvari
- Klasa 5.2 - organski peroksidi
- Klasa 6.1 - otrovne tvari
- Klasa 6.2 - infektivne tvari
- Klasa 7 - radioaktivni materijal
- Klasa 8 - nagrizajuće (korozivne) tvari
- Klasa 9 - ostale opasne tvari i predmeti

LISTICE OPASNOSTI – slikoviti opis opasnosti

- 30x30 cm naljepnice
- 3x naljepnice ili ploče – lijevo, desno, straga
- ako ima više komora, više naljepnica ili ploča

TEHNIČKI PREGLED VOZILA

Redovni tehnički pregled - rokovi obavljanja:

- Nova motorna i priključna vozila što sudjeluju u prometu na cestama, vlasnici su dužni podvrgnuti redovitom tehničkom pregledu tijekom mjeseca u kojem ističe rok od 24 mjeseca od prvoga tehničkog pregleda i registracije vozila, osim motornih i priključnih vozila za prijevoz tereta najveće dopuštene mase veće od 3500 kg, motornih vozila za prijevoz osoba koja osim sjedala za vozača imaju više od osam sjedala, vozila hitne medicinske pomoći i vozila za taksi prijevoz, koje su vlasnici dužni podvrgnuti redovitom tehničkom pregledu tijekom mjeseca u kojem ističe rok od 12 mjeseci od prvog tehničkog pregleda i registracije vozila.
- Vozila stara dvije ili više godina, vlasnici su dužni podvrgnuti redovitom tehničkom pregledu tijekom svakog 12. mjeseca od posljednjeg redovitog tehničkog pregleda.

Preventivni tehnički pregled - rokovi obavljanja:

- Na vozilima koja se daju u najam (rent a car vozila), vozilima kojima se obavlja osposobljavanje kandidata za vozače, vozilima kojima se obavlja taksi prijevoz, vozilima hitne medicinske pomoći, autobusima, teretnim i priključnim vozilima za prijevoz opasnih tvari, teretnim i priključnim vozilima čija najveća dopuštena masa prelazi 7.500 kg, obavljaju se preventivni tehnički pregledi
- Iznimno preventivnim tehničkim pregledima ne podliježu vozila za stanovanje ili kampiranje, vozila za prijevoz pčela, teretna i priključna vatrogasna vozila, teretna i priključna vozila za zabavne radnje i priključna vozila za traktore.
- Preventivni tehnički pregledi vozila obavljaju se dnevno (dnevni preventivni tehnički pregled) i u propisanim rokovima (periodični tehnički pregled i periodični tehnički pregled kočnica).

Preventivni tehnički pregledi obavljaju se dnevno (svaki vozač svoje vozilo mora - morao bi - vizualno kontrolirati prije uključenja u cestovni promet) i u propisanim rokovima:

- vozila do 2 godine starosti: svakih 12 mjeseci od dana obavljenog redovnog tehničkog pregleda i pregledu kočnica svakih 12 mjeseci;
- vozila od 2 – 7 godina starosti: svakih šest mjeseci od dana obavljenog redovnog tehničkog pregleda i pregledu kočnica svakih 12 mjeseci;
- vozila starija od 7 godina: svaka tri mjeseca od dana obavljenog redovnog tehničkog pregleda i pregledu kočnica svakih 12 mjeseci;
- vozila za prijevoz opasnih tvari svaka dva mjeseca od dana redovnog tehničkog pregleda i pregleda kočnica svakih 12 mjeseci.

VUČA NEISPRAVNIH VOZILA

Vuča neispravnih vozila:

- Vozilom se smije vući drugo vozilo, osim priključnih vozila, samo ako se ono zbog neispravnosti ne može samo kretati.
- Vozilom se ne smije vući motocikl bez bočne prikolice ili drugo slično vozilo na dva kotača

- Sigurnosni trokut na vučeno neispravno vozilo sa stražnje strane, a vozilo koje vuče neispravno vozilo sa prednje strane
- Vučenim vozilom ne smiju se prevoziti osobe osim vozača
- Osoba koja upravlja vučenim vozilom mora imati vozačku dozvolu one kategorije koja pripada vozilu kojeg vuče
- Kruta veza ili ruda dužine do 3 metra, teretna vozila NDM veće od 3 500 kg ne smije se vući užetom
- Krutom vezom ne smije se vući vozilo koje nema ispravan uređaj za upravljanje kao i vozilo koje je teže od vučenog vozila ako mu je neispravna radna kočnica
- Vuča natovarenog teretnog vozila dopuštena je samo do prvog mjesta prikladnog za pretovar, a iznimno do prvog mjesta na kojem se može otkloniti neispravnost na vozilu
- Brzina kretanja vozila ograničena je na 40 km/h
- Nije dopuštena vuča neispravnih vozila na autocesti osim ako je neispravnost nastala na autocesti i tada samo do prvog izlaza iz autoceste
- Vuča natovarenoga teretnog automobila s priključnim vozilom ili bez priključnog vozila, odnosno traktora s priključnim vozilom dopuštena je samo do prvog mjesta prikladnog za pretovar tereta, a iznimno i do prvog mjesta na kojem se može otkloniti neispravnost na vozilu.

Nosivost - je dopuštena masa kojom se vozilo smije opteretiti do najveće dopuštene mase određene podzakonskim propisima ili prema deklaraciji proizvođača vozila s obzirom na dopuštena opterećenja nosivih sklopova.

Masa vozila - je masa vozila u stanju spremnom za vožnju (masa praznog vozila) u skladu s homologacijskim zahtjevima.

Ukupna masa - je masa vozila zajedno s masom tereta koji se prevozi na vozilu, uključujući i masu osoba koje se nalaze na vozilu te masu priključnog vozila s teretom, ako je ono pridodano vučnom vozilu.

Najveća dopuštena masa - je masa vozila zajedno s njegovom nosivošću.

Osovinsko opterećenje - je dio ukupne mase vozila u vodoravnom položaju kojim njegova osovina opterećuje vodoravnu podlogu u stanju mirovanja vozila.

Analogni tahograf – je uređaj u cestovnom prometu za bilježenje brzine i prijeđenog puta, kao i vremena rada i odmora gdje se podaci zapisuju na tahografski listić na kojem vrh pisača ostvaruje zapis mehaničkim pritiskom na tahografski listić, a koji omogućava bilježenje podataka za jedan dan.

Digitalni tahograf – je uređaj u cestovnom prometu za bilježenje brzine i prijeđenog puta kao i vremena rada i odmora gdje se podaci zapisuju u radnu memoriju i memorijsku karticu, a koji omogućava pohranu podataka za razdoblje od 365 dana. Kartica vozača je vlasništvo vozača koji snosi troškove njezina izdavanja.

Memorijske kartice - Imamo četiri vrste memorijskih kartica i izdaju se na vremenski period od:

- kartica vozača - 5 godina
- kartica prijevoznika - 5 godina
- kartica nadzornog tijela – 2 godine
- kartica radionice – 1 godina

Na koga se odnose ovi znakovi ?

Kojim vozilima je zabranjeno pretjecanje ?

ukupna masa

5.5 t

NDM

